

Trg OF 7, 1000 Ljubljana
T: +386 1 29 13 330
F: +386 1 23 13 424
E: sindik@szs-alternativa.si

TRR pri NLB št.: 0222 2005 2196 530
Id št. za DDV: 12740152

Ljubljana, 10. marec 2015

PROGRAM DELOVANJA SZS-ALTERNATIVA ZA OBDOBJE 2015 – 2020

1. TEMELJNE VREDNOTE, CILJI IN NAČIN DELOVANJA SZS-ALTERNATIVA

1.1. Temeljne vrednote SZS – Alternativa

Slovenska zveza sindikatov Alternativa je bila ustanovljena 1. februarja 1999 z namenom povezati akcijsko sposobne samostojne sindikate v boj za uveljavitev pravne in socialne države in za zagotavljanje ustreznega razmerja med delom in kapitalom. Slovenska zveza sindikatov Alternativa uresničuje svoje naloge in cilje s solidarnostjo in podporo, ki temelji na načelu »vsi za enega, eden za vse«.

SZS-Alternativa, tudi po 16. letih svojega delovanja, ohranja status sindikalne centrale akcijsko in kadrovske močnih sindikatov, ki v največji meri združuje sindikate zasebnega sektorja v pretežno prometni dejavnosti. SZS-Alternativa se je svojem osemletnem delovanju znotraj Ekonomsko socialnega sveta RS pozicionirala kot stabilna sindikalna centrala, ki zastopa jasna stališča in je sposobna s sindikalnim akcijami uresničevati cilje svojega programa. V minulem obdobju se je SZS-Alternativa še posebej izpostavila na področjih poklicnega pokojninskega zavarovanja, upravljanja državnega premoženja, problematike prometnega sektorja (poudarek na železnici) in v izvajanju različnih projektov, ki so jih razpisale domače ali tuje ustanove. Na vrednostnih izhodiščih opravljenega dela v minulem obdobju velja graditi naše prioritete in usmeritev delovanja tudi v prihodnje.

SZS-Alternativa deluje po načelu solidarnosti in vzajemnosti katere namen oz. cilj delovanja je usmerjen v varovanje in izboljšanje družbenega, ekonomskega in socialnega položaja ter varovanje pravic iz delovnega razmerja. V ta namen deluje SZS-Alternativa v cilju aktivnega vplivanja na ekonomsko in socialno politiko države za ohranitev in nadgradnjo vseh elementov z ustavo deklarirane socialne države. Pod pojmom socialna država razumemo takšno državo, ki bo svojim državljanom omogočala ustrezno kakovost življenja, blaginjo (zaposlitev, plače) in socialno varnost (pokojninska, zdravstvena, invalidska ...) tudi takrat, ko se njeni državljanji znajdejo v neugodnih življenjskih razmerah. Na podlagi teh načel bo SZS-Alternativa tudi v prihodnje nasprotovala vsem poskusom zniževanja pridobljenih pravic delavstva in zavračala vse predloge, ki bodo šli v smeri večanja socialnega razslojevanja naših državljanov.

1.2. Cilji in način delovanja SZS-Alternativa

SZS-Alternativa je, v skladu s sprejetim statutom, samostojna in neodvisna organizacija, ki deluje v skladu s programskimi usmeritvami in odločitvami organov sindikata.

V realizaciji svojih odločitev deluje sindikat samostojno oz. v povezavi z drugimi sindikati. V primeru akcijskega sodelovanja z drugimi sindikati mora sodelovanje temeljiti na podlagi enakopravnosti in v skladu s cilji SZS-Alternativa. Na tej podlagi bo temeljilo tudi sodelovanje SZS-Alternativa v okviru že ustanovljenega Zavezništva sindikatov energetske, železniške, pristaniške in cestne dejavnosti Slovenije.

SZS-Alternativa deluje prvenstveno v interesu sindikatov članic in ni sama sebi namen. Deluje na način, da predstavlja včlanjenim sindikatom »sredstvo« za realizacijo njihovih ciljev in ne »cilj« njihovega delovanja. Takšen način delovanja sindikalne centrale zagotavlja vključenim sindikatom avtonomnost njihovega delovanja, vključenost v tripartitne pogajalske procese in aktivnosti na ravni države in sorazmerno nizke stroške delovanja sindikalne centrale, saj primarne obveznosti do sindikalnega članstva slonijo na posameznih sindikatih, ki so vključeni v SZS-Alternativa.

Delovanje nosilcev nalog in odgovornosti v SZS-Alternativa je tako v prvi vrsti namenjeno realizaciji odločitev in usmeritev organov sindikalne centrale v bipartitnem oz. tripartitnem socialnem dialogu na nivoju države.

Za namene učinkovitega delovanja se bodo včlanjeni sindikati s svojim kadrovskim potencialom udeleževali individualnih oz. množičnih aktivnosti za realizacijo skupnih ciljev.

1.3. Sodelovanje pri pripravi zakonskih in podzakonskih predpisov

SZS-Alternativa bo v okviru svojega delovanja vplivala na oblikovanje strateških dokumentov države (Strategija razvoje Slovenije, Pakt stabilnosti, Nacionalni reformni program, Strategija razvoja prometa, Strategija upravljanja državnega premoženja ...).

Prav tako bo, v okviru svojih prioritiet, vplivala na sprejemanje zakonov in podzakonskih aktov s področja delovno pravne zakonodaje, pokojninske in zdravstvene zakonodaje, zakonodaje s področja socialne varnosti, davčne zakonodaje, zakonodaje s področja zaposlovanja in trga dela, minimalne plače, varnosti in zdravja pri delu, soupravljanja, proračuna ter prometne (še posebej železniške) zakonodaje.

SZS-Alternativa bo uveljavljala svoj vpliv z delegiranjem naših kandidatov v različne organe in delovna telesa ter skupščine oz. nadzorne organe zavodov in agencij najpomembnejših državnih podsistemov.

1.4. Mednarodno sodelovanje

SZS-Alternativa bo podpirala mednarodno povezovanje sindikatov članic, ki so vključeni v Mednarodno transportno sindikalno federacijo ITF (SSSLO, SŽPS, SŽTS, SVPS), Evropsko transportno sindikalno federacijo ETF - ki je vključena v Evropsko zvezo sindikatov ETUC - (SSSLO, SŽPS, SŽTS) in Evropsko združenje prizadetih zaradi azbesta EARA (SABS). SZS-Alternativa bo v skladu z odločitvami organov sindikata skušala uveljavljati stališča in usmeritve omenjenih organizacij.

1.5. Udeležba pri mednarodnih in domačih projektih

SZS-Alternativa je kot nosilec projekta ali projektni partner sodelovala v različnih projektih, ki so jih razpisovali domači ali tuji (EU) razpisovalci. Projekt »S partnerskih sodelovanjem do boljšega socialnega dialoga«, projekt »Inodel« in projekt »Dostojna upokojitev«

Na podlagi tako pridobljenih izkušenj bo SZS-Alternativa, v skladu s svojimi prioritetami in kadrovskimi oz. materialnimi zmožnostmi, tudi v prihodnje sodelovala kot nosilec ali partner v tovrstnih projektih. Odločitev za sodelovanje v podobnih projektih mora sloneti na naslednjih kriterijih:

- da projekti ponujajo vsebine, ki bodo koristile sindikatom znotraj SZS-Alternativa oz. zaposlenim v podjetjih, kjer jih ti sindikati zastopajo,
- da s svojo vsebino projekti sledijo temeljnim usmeritvam delovanja SZS-Alternativa,
- da dvigujejo raven socialnega dialoga,
- da s tovrstnimi projekti dvigujemo raven prepoznavnosti naše sindikalne centrale.

1.6. Krepitev prepoznavnosti in informiranja SZS-Alternativa

SZS-Alternativa postavlja v ospredje svojega delovanja učinkovitost in uspešnost izvajanja svojega programa ter realizacijo sklepov organov naše sindikalne centrale in ne medijsko pojavljanje, ki s prej zapisanim ne bi bilo v tesni korelaciji.

SZS-Alternativa bo dvigovala raven naše prepoznavnosti:

- z javnimi predstavitvami naših stališč oz. našega delovanja (tiskovne konference, medijske objave, javna pisma, intervjuji ...),
- z nadgradnjo spletne strani in ažurnejšim informiranjem preko našega spletnega portala SZS-Alternativa,
- z informiranjem našega delovanja pri sindikatih članih (spletne strani sindikatov, sindikalni časopisi ...).

2. PROGRAM DELOVANJA SZS-ALTERNATIVA PO POSAMEZNIH VSEBINSKIH PODROČJIH

2.1. Socialno sporazumevanje

V SZS-Alternativa smo mnenja, da pomeni učinkovit socialni dialog temelj urejanja bipartitnih in tripartitnih odnosov med socialnimi partnerji in predstavlja temelj gospodarske rasti in socialne varnosti. Zaradi tega si bo naša sindikalna centrala prizadevala za enakopravno in konstruktivno delovanje Ekonomsko socialnega sveta in za krepitev socialnega dialoga na podjetniški ravni. Vendar socialnega dialoga ne bomo zagovarjali za vsako ceno. Še posebej ne takrat, ko bomo ugotovili, da se pod krinko vodenja socialnega dialoga skušajo realizirati interesi, ki izrazito škodijo zaposlenim in njihovim pravicam.

V kolikor tega ne bodo narekovale posebne okoliščine oz. zadržki, bo SZS-Alternativa podpirala vsakokratna prizadevanja za pričetek pogajanj o Socialnem sporazumu s ciljem, da se realizirajo naši interesi in doseže največje možno družbeno soglasje o vseh vidikih uravnoteženega razvoja družbe in družbenih podsistemov v državi.

2.2. Socialna varnost

V SZS-Alternativa smo mnenja, da mora država s svojimi ukrepi zagotavljati pogoje za močno in uspešno gospodarstvo, odpiranje novih delovnih mest in stimulatивно dohodkovno politiko. Takšna politika je tudi najboljši odgovor na izzive socialne varnosti, zmanjšanje socialnih tveganj in revščino.

Država si mora prizadevati za krepitev takšnih oblik pomoči, ki bodo imele za cilj ponovno vključitev upravičencev do socialnih pomoči v aktivno življenje.

2.3. Delovno pravna zakonodaja

V kolikor sledimo vsebini pravkar podpisanega Socialnega sporazuma in v kolikor se bo ta spoštoval, potem se v obdobju 2015 – 2016 ne obetajo večji posegi na področju delovno pravne zakonodaje. Bo pa v tem obdobju potekalo spremljanje učinkov reforme trga dela iz leta 2013 in po predhodni razpravi na ESS, oblikovanje morebitnih predlogov sprememb za obdobje po letu 2016. Naša sindikalna centrala bo aktivno spremljala dogajanje na tem področju in oblikovala lastna stališča do predlogov sprememb ZDR in ZUTD, ki bi nastali na podlagi spremljanja učinkov sprememb zakona iz leta 2013

Sicer pa je mogoče, neodvisno od zgoraj zapisanega, pričakovati pritiske, predvsem delodajalske strani, na nadaljnjo razvijanje koncepta prožne varnosti, ki bi šel v škodo zaposlenim; pritiski na zniževanje stroškov odpovedi pogodb o zaposlitvi, nižje odpravnine, krajši odpovedni roki, pritisk na zniževanje drugih stroškov dela (dopust, dodatek na delovno dobo in vsa nadomestila v času odsotnosti z dela, (ne)vštevanje časa odmora v delovni čas, povračila stroškov v zvezi z delom (prehrana, prevoz). Vse primere delovanja delodajalske ali vladne strani v smeri enostranskega zniževanja obstoječih standardov bomo razumeli kot odkrite poskuse zniževanja obstoječe ravni delavskih pravic, zato jih bomo odločno zavračali in pri tem uporabili vse oblike sindikalnega boja.

V zvezi z uveljavitvijo koncepta prožne varnosti bo SZS-Alternativa vztrajala na stališču, da je nadaljnje odpiranje vrat temu konceptu mogoče edino ob hkratni in ustrezni spremembi Zakona o urejanju trga dela (višja nadomestila, podaljšanje časa prejemanja nadomestila) oz. ob ustrezno delujočih (odpravninskih) skladih za zavarovanje v primeru brezposelnosti.

V smislu priprave ukrepov za zmanjšanja segmentacije na trgu dela bo naša temeljna pozornost namenjena ukrepom in krepitvi zaposlovanja za nedoločen čas, ki prinaša zaposlenim najvišjo obliko socialne varnosti. Koncept zmanjšanja segmentacije na trgu dela, ki sloni na predpostavki, da se pogodba o zaposlitvi za nedoločen čas naredi bolj ohlapna in da se na tak način približa negotovim oblikam opravljanja dela (delo na podlagi pogodb civilnega prava, »s.p.«izacija delovnih razmerij, študentsko delo, prekerno delo) bomo zavračali, ker ta koncept prinaša več škode kot koristi.

2.4. Varnost in zdravje pri delu

SZS-Alternativa si bo prizadevala za sprejem in uveljavitev takšnih predpisov s področja varnosti in zdravja pri delu, ki bo delavcem omogočil varno in zdravo opravljanje dela na njihovih delovnih mestih.

Preko projektov bomo poskušali pridobiti sredstva za razvoj programov promocije zdravja na delovnem mestu in sredstva za krepitev programov zdravstvene preventive.

Z izjemo odkrivanja azbestnih bolezni država ni poskrbela za odkrivanje in ustrezno preprečevanje preostalih poklicnih bolezni. Zaradi tega bo naša pozornost usmerjena k temu, da se celovito uredi problematika ugotavljanja, dokazovanja in registracij poklicnih bolezni in da se dolgoročno uredijo pravice poklicno obolelih delavcev. Na našo pobudo smo nekaj nastavkov za pripravo vseh zgoraj zapisanih ciljev zapisali v Socialni sporazum 2015-2016.

2.5. Pokojninski sistem

Izhajajoč iz pravkar podpisanega Socialnega sporazuma in ob predpostavki, da se bo ta spoštoval, tudi na področju upokojitvenih pogojev starostnega upokojevanja, ne bo večjih sprememb. Se pa obeta aktivna razprava in delo na pripravi t.i. bele knjige, ki naj bi služila kot podlaga za pripravo in uveljavitev sprememb ZPIZ-2 po letu 2020. Naš sindikat bo pri pripravi izhodišč za pripravo sprememb po letu 2020 aktivno sodeloval. V okviru morebitnih sprememb si bomo prizadevali da ostane obvezno pokojninsko zavarovanje iz t.i. prvega stebra - ki bazira na principu medgeneracijske solidarnosti – temelj zagotavljanja dostojne višine upokojitvenih prejemkov in da mora ostati ustrezno dopolnjena pokojninska doba pogoj za pridobitev starostne.

Veliko pozornosti bomo namenili tudi pripravi sprememb invalidske zakonodaje, ki se obeta v naslednjih dveh letih in pripravi zakona o Demografskem skladu, ki bo nadomestil sedanjo Kapitalsko družbo. V okviru priprave tega zakona si bomo prizadevali, da se opredelijo stalni sistemski viri za polnjenje demografskega sklada, ki bo služil polnjenju pokojninske blagajne (kupnina od prodaje državnih podjetij).

2.6. Poklicno pokojninsko zavarovanje

SZS-Alternativa si bo tudi v prihodnje prizadevala, da ohrani vodilno vlogo v socialnem dialogu, ki se navezuje na področje poklicnega pokojninskega zavarovanja. V ta namen bomo proaktivno uveljavljali naše predloge in pripombe pri spremembah ZPIZ-2, ki se nanašajo na poklicno pokojninsko zavarovanje, spremembah Pokojninskega načrta obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja ODPZ, uveljavljanju Uredbe o merilih in kriterijih za določitev delovnih mest ODPZ in pri delu Odbora sklada obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Cilj naših aktivnosti bo:

- da se ohranijo temeljne pravice poklicnega pokojninskega zavarovanja, ki smo jih dogovorili v ZPIZ-2,
- uveljaviti tiste spremembe ZPIZ-2, ki bodo izboljšale jasnost nekaterih spornih določb in omogočile nedvoumno realizacijo pravice do poklicne upokojitve,
- preprečiti »divjo« revizijo delovnih mest ODPZ, ki ne bi imela temeljev v ustreznih kriterijih in merilih poklicnega pokojninskega zavarovanja,
- da se vzpostavi učinkovit sistem poplačil manjkajočih zneskov pri tistih zavarovancih, ki ob doživetju pravice do poklicne upokojitve nimajo dovolj sredstev na svojih računih,
- da se ohrani vpliv sindikatov v procesih odločanja uvrstitve posameznih delovnih mest na seznam delovnih mest obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja,
- da se vzpostavi učinkovit način izterjave neplačanih prispevkov ODPZ,
- da se zniža upravljavska provizija, ki jo zaračunava upravljavec ODPZ.

2.7. Zdravstvena zakonodaja

V okviru možnih sprememb ureditve zdravstvenega sistema in posledično nove zdravstvene zakonodaje, si bo SZS-Alternativa prizadevala:

- da bodo spremembe zdravstvenega sistema omogočile, da bodo imele vse osebe enako dostopnost do zdravstvenega varstva, ko ga bodo potrebovale, in da se obseg košarice zdravstvenih pravic iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja ne zmanjša,
- da morajo spremembe stremeti k temu, da pride do jasne razmejitve med javnim in zasebnim zdravstvom. Pomembno je, da se krepí sistem javnega zdravstvenega varstva in da se zasebna zdravstvena dejavnost ne krepí na račun javnega,
- da se ne zmanjšujejo odstotki prejetih nadomestil delavcem v primeru bolniškega staleža in da se ne uveljavijo nekateri »permanentni« predlogi delodajalcev, da se za prve dni bolniške odsotnosti nadomestila za bolniško odsotnost ne bi izplačevala.

2.8. Plačna politika

Pri vodenju plačne politike si bo SZS-Alternativa prizadevala za nadaljnjo razbremenitev plač. V okviru pogajanj o spremembah tarifnega dela kolektivnih pogodb si bomo prizadevali, da rast plač sledi rasti življenjskih stroškov in da rast plač upošteva rast produktivnosti v podjetju oz. v panogi.

SZS-Alternativa se bo zavzemala za to, da se ohranja avtonomija sklenjenih kolektivnih pogodb dejavnosti in kolektivnih pogodb podjetij.

Minimalna plača mora s svojo višino zagotavljati takšen prejemek, ki bo višji od zneska, ki ga država opredeli kot mesečni prag tveganja revščine za enočlansko gospodinjstvo. V kontekstu primerjav z višino prejetih socialnih transferjev posameznikom pa mora prejeta plača odražati realizacijo načela, da se »mora delo splačat«.

SZS-Alternativa si bo prizadevala, da se iz minimalne plače izločijo vsi dodatki, ki izhajajo iz razporeditve delovnega časa (nočno delo, nedeljsko delo, praznično delo), dodatki za minulo delo in dodatki za stalnost ter dodatki, ki so posledica posebnih obremenitev pri delu.

V zvezi z obdavčitvijo povračil stroškov v zvezi z delom in nekaterih drugih prejemkov (malica, terenski, solidarnostna pomoč) si bomo prizadevali za dvig zneskov neobdavčenega dela teh prejemkov.

2.9. Upravljanje z državnim premoženjem

Kot sindikalna centrala, ki deluje pretežno v podjetjih v državni lasti bomo posebno pozornost namenili usklajevanju Strategije upravljanja državnega premoženja in pripravi Klasifikaciji naložb, ki bo sledila sprejeti strategiji. V okviru Ekonomsko socialnega strokovnega odbora ESSO bomo redno spremljali poslovanje družb, kjer imamo svoje članstvo in vplivali na vse procese, ki bi škodovali poslovanju teh družb in slabili socialno varnost zaposlenih v teh podjetjih.

2.10. Razvoj prometne infrastrukture in prometnega sektorja

Glede na to da glavnino našega članstva predstavljajo člani, ki so zaposleni v prometnem sektorju (železniški delavci, luški delavci, delavci v avtobusnem potniškem prometu, delavci zaposleni v družbi Dars ...) bomo prioriteto spremljali vso politiko, zakonodajo, proračun, podzakonske predpise in ukrepe v zvezi z razvojem prometnega sektorja v naši državi. V okviru obravnave razvojnih strategij in vsakoletnih proračunov RS bomo na Ekonomsko socialnem svetu spodbujali investicijska vlaganja države v razvoj prometne infrastrukture s posebnim poudarkom na modernizaciji javne železniške infrastrukture (drugi tir).

2.11. Razvoj soupravljanja

Sindikati, ki smo združeni v SZS-Alternativa imamo bogate in pozitivne izkušnje z uveljavitvijo sistema delavske participacije zaposlenih. Na podlagi teh izkušenj bomo v naši sindikalni centrali skrbeli za večji razmah delavskega soupravljanja zaposlenih tako na zakonodajnem področju, pri pripravi Socialnega sporazuma, strategijah oz. razvojnih dokumentov, kot pri njegovem praktičnem uveljavljanju v podjetjih.